

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSAG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtöken és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szöveg
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Mungó-ragaszkodás a további jó élethez.

A miniszterelnök ösztintesége.

A munkapárt választójogi bizottságának e hónap 13-án tartott gyűlésén Lukács László olyan nyilatkozatokat tett, amelyek a szókimondás terén rekordot állítanak.

Pirulj Royer-Collard, mert te már csak egy nagy kertelő vagy Lukács Lászlóhoz képest; az emléked elvesztette a legszókimondóbb embert megillető dicsfényt; csakhogy te szókimondó voltál akkor is, amikor nyaktilók álltak a háttérben, most pedig nem levágható nyakakról, hanem csak elveszthető kerületekről volt szó.

Bárminek bármilyen legyen a pártállása lehetetlen, hogy azt az egyet ne hitte volna, hogy ha a választói jogot kiterjesztik ez azért történik, mert a választók nagyobb száma igazabban fogja képviselni az ország akaratának irányzatát, mint ahogy a kisebb számú szavazók képviselték.

Afelett elágazhatnak a vélemények, hogy ez milyen irányban, milyen kautélák mellett és milyen arányban történjék; de arról eddig senki nem álmodott, hogy a választói jog kiterjesztésének nem az lenne a célja, amit az imént jeleztem.

Lukács László azonban elmondta, hogy van egyéb cél is, amelyhez képest bővebben, vagy szűkebben kell mérni a választói jogot. Az egyik cél a hatvanhetes alap fentartásának biztosítása, a másik a kormányzat folytonosságának előmozdítása, más szóval a most hatalmon levő párt és kormány uralma folytonosságának előmozdítása.

Azért, hogy Lukács kijelentésének más értelmet tulajdonítani ne lehessen, ő maga fűzte hozzá azt a magyarázatot, hogy a kormányzat kontinuitása azt jelenti, hogy „rövid időközökben ne váltakozzanak a kormányzaton ellentétes irányzatok.”

Ez a magyarázat éles világitást vet a választójogi javaslat minden értetetlen és a józan felfogással több helyen egészen ellentétbe helyezkedő intézkedéseivel. A cél tehát az, hogy egy nagy alapelv: a hatvanhetes alap fentartása biztosíttassék és a negyvennyolcas alapelv felé irányított fejlődés örök időkre kizárassék.

Legyen bármi az ország zömének az irányzata, kívánná bár ismét az ország abszolút többsége legalább csak azt, hogy a hatvanhetes alapnak azok a részei valósíttassanak meg, amelyek a negyvennyolcasával azonosak (ilyen például az ország közgazdasági függetlensége), ez a kívánság is mindörökké megvalósíthatatlan legyen és így az alkotmányosság teljessége soha sem érvényesülhessen.

Arra nem gondolt Lukács, hogy a hatvanhetes alapot nem a választói

jog mibenvolta veszélyezteti, hanem az az irányzat, mely Bécsben új erőt nyert s amely a hatvanhetet fokozatosan visszacsinálni igyekszik.

Ami pedig a kormány irányának kontinuitását illeti, ebben nem volt hiány 1867-től 1906-ig és az akkor létrejött rövid megszakítás után egész a mai napig sem. De itt nem a kormányirányzatról van szó, hanem a most hatalmon lévő kormányról és pártjáról. Ennek a fenmaradását kell a javaslatnak megvédelmezni beláthatatlan időnkig. Más szóval a javaslatban benne kell foglaltatni mindannak, ami a választások eredményét teljesen a kormány akaratától teheti függővé.

Erre vonatkozólag csak egy példát hozok fel ezzel az alkalommal, minthogy az egész javaslat bírálatát a szövetségzett ellenzék bizottsága a nyilvánosság előtt el fogja végezni. Ha nem volna oly szomorú a dolog és nem volna oly merész a fogás; ha nem mutatná ki foly. világosan azt, hogy most már minden tartózkodás nélkül fittyet hányhatnak a nemzet véleményének és érzelmeinek, valóban fel kellene kacagni annak az elbűsülésnek a hallatára, hogy ezentúl, ha majd a választásoknál a törvénysértések a választás megfúszását okozták, vagy érvénytelenné nyilvánítását (megsemmisítés) vonhatták maguk után, az illető közegek négyezer koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettnek. Ime mily olcsóvá és mily biztossá tétetik az ellenzék kiirtása! Tegyük fel, hogy kétszáz kerületben győzne az ellenzék, ha a választási elnökök oly törvénysértéseket nem követnének el, melyek magukkal vonják a választás megfúszását. De ők a törvénysértéseket minden habozás nélkül elkövetik, a választások megfúszulnak és a bűnösök elveszik büntetésüket; a kormány és pártja pedig összesen nyolcszáz ezer korona költséggel kétszáz ellenzéki kerületben megfúszítja az ellenzéki választásokat. Ez, ha eddig lehetséges is volt, sok millió költség árán volt elérhető; most azonban csekély nyolcszáz ezer korona lesz az egész áldozat.

Azt mondod talán, édes magyarom, hogy a kormány és pártja ilyesmit nem mer megtenni, mert ez erkölcsi lehetetlenség lenne?

Sokkal nagyobb erkölcsi lehetetlenségnek tűnt volna fel előtted és mindenki előtt még csak egy év előtt is az, hogy a képviselőház elnöke a Ház egy negyedrészt karhatalommal dobáltassa ki és hogy soha meg nem szavazott javaslatok a főrendiházon átmenjenek, királyi szentesítést nyerjenek és mint az ország törvényei a törvénytárban szerepeljenek.

Utóvégre, ha a törvény kimondja, hogy ezért meg azért a vétségért, ez meg az a büntetés jár, ha a vétkező megkapta a büntetést, elég lett téve a törvény rendelkezésének és nyugodtak lesznek a munkapárti lelkiismeretek.

Egy bolond törvény nyomán nyolcszáz ezer korona bírság fizetésével ki lesz írható kétszáz ellenzéki képviselő, mily nagyszerű gondolat! Legyünk készen arra, hogy ezzel az általános választásoknál találkozunk. Lukács ösztintén bevallotta, hogy mindenre kész azért, hogy személye és pártja számára megtartsa a kontinuitást, pártjának tagjai pedig a maguk egészségére kiisszák a már amúgy is csordultig megtelt poharat.

Éjjeli tivornyák a cukrászdában.

A kir. járásbíró leleplezése.

(Saj. tud.) Hétfő reggel van. Iróasztalomon postai feladókönyv, benne a „Székely-Udvarhely” múlt évi 72. száma és egy idézés bűnügyben, amely a székelyudvarhelyi kir. járásbíróhoz reggel 8 órára kötelességemmé teszi a megjelenést.

Megjelentem, mert ha elmaradok, a büntető parancsban már kiírt 20 koronát feltétlenül behajtják rajtam, sőt nem-fizetés esetén, talán fogságba is hurcolhatnak azért a nagy bűnért, mivel a fennebbi lapszámot a marosvásárhelyi kir. ügyészség nem kapta meg; noha én postakönyvvvel igazolom annak pontos elküldését...

Nyolc órákor tehát a járásbírósnál voltam. Ott azt az értesítést nyertem, hogy a tárgyalás majd csak 9-kor kezdődhetik, mert a járásbíró ur is meg van idézve a rendőrséghez 8 órára.

Mit csináljak? Egy órán át a hivatalba várni nem akartam. Elmentem tehát érdeklődőnek a rendőrség tárgyalására...

A rendőrségnél sokan voltak. Épen akkor kezdődött a tárgyalás. Dr. Ferenczy Béla kapitány teljesítette a rendőrbírói funkciót abban a kényes ügyben, melynek panasza: Dr. Gaál Ferenc kir. járásbíró és neje, akik családjukkal együtt Ernszt György cukrászata felett az emeleti lakást bérlik.

A panasz tárgya az, hogy a cukrászda valóságos éjjeli tivornyák helye. Így gyakran a kir. járásbíró és családja egész éjszakán át nem bír e miatt pihenni. Előbb békés uton igyekezett rendet teremteni, majd panaszára a rendőrség tiltotta a zenélést. Egyideig türelhető nyugalom volt. Később azonban s különösen február 2-án és 4-én úgy ordítottak, ahogy a torkukon kifért. Különösebb büntetést a panaszos most sem kíván, csupán azt kéri, hogy a rendőrség akadályozza meg a csendzavaró tivornyázás folytatását. Tóth János rendőrré, mint tanura hivatkozik, akit éjszaka lakására felhívatott és ott állapíttatta meg vele, hogy mennyire hallatszik a lármák lakásban.

A cukrász és rendőrök tagadják az eseteiket. Erre a kiméletes Dr. Gaál bíró végre kijelentette, hogy adatai vannak arra, miképp a cukrászdában valóságos kártyabarlang ütötte fel tanyáját, sőt a rendőrök is látták a kártyázást. A rendőrök ott isznak, holott nem inni, hanem a hazard-játékosokat kellene kinyomozniok. Vizkereszt napján, a templomba menetelkor is folyt a tivornya.

Ezt mindenki tudja, csak a rendőrök nem akarják tudni. Megkérdezte a cukrásztól: igaz-e, hogy egyik éjszakai tivornyázás után bocsánatot kérni járt hozzá úgy ő, mint a tivornyázó uri ember, akit megnevezni nem akar? Igaz-e, hogy azt mondotta Ernszt cukrász, ha a rendőrséggel kikezd és magára haragítja, akkor üzletét becsukhatja?

Dr Szabó Gyula kir. pénzügyi titkár, a másik szomszéd lakót, tanukép szintén kihallgatták, aki emlékszik arra, hogy egy alkalommal a cukrászda előtt botrányos verekedés volt. Hangos beszélgetést, zsongást és énekelést többször hallott a lakásában, mely különben zárt fallal van elkülönítve, tehát ablak vagy más nyílás nincs közvetlen a cukrászda felé.

Ernszt György cukrász azzal védekezik, hogy neki iparengedélye van cukrászatra és kávéházra, valamint korlátolt italmérésre. Ebből él, lopni nem mehet, sem nem csalhat, mert akkor épen a kir. járásbíró ur fogja lecsuktatni. Vendégeit mindig csendességre inti, de azt megakadályozni nem képes, hogy egyik-másik el ne kurjantssa magát, különösen a késő éjjeli órákban... Egy sereg tanura hivatkozik, — köztük első sorban a cigányzenészekre és a tivornyázó vendégeire — hogy neki milyen igaza van. Azonban a kapitány az érdekelt tanuk kihallgatását — mellőzi és a határozatot majd ezután fogja meghozni.

Az elmondottakban reá akartunk mutatni arra, hogy milyen állapotok között van nálunk, Székelyudvarhelyt az egyetlen cukrászda.

A cukrász azt állítja, hogy másképp megélni nem tud.

A közönség pedig azon az állásponton van, hogy a cukrász iparos, aki nem csak ehető cukrászati árukat, fagyaltokat és befőtteket készít, hanem a finomabb tésztaneműek diszítésével is kitűnik. A cukrászati mesterség a középkorból származik, amikor az olasz udvaroknál először nevelték a különleges szakmára az embereket; a cukrászat különben Magyarországon, mint a sütőipar egyik ága, képesítéshez van kötve s úgy a fővárosban, mint a nagyobb vidéki városokban a fejlődés szép fokára emelkedett. Egyes fővárosi cukrászok edességei, nevezetes kiviteli cikket képeznek. (Lásd Pallas Nagy Lexikona.)

Hol keressük tehát az igazságot?

Dr Gaál Ferenc járásbírónak feltétlenül igaza van abban, hogy békés családi nyugalomát jogosult a törvény kényszerével is megvédelmezni. Viszont a közérkölcse; szempont is mellette, az ő részén áll.

A cukrász mindenesetre cukrász-iparos kellene maradjon és nem egyszersmint kávé és italmérő is. Mert hiszen a dohányfüstös sütemények bizony legkevésbé sem izleletek; így mondják azok, akik azokat kénytelen-kelletlen fogyasztani szokták. Miután pedig a cukrászat képesítéshez kötött ipar, tehát más nem üzheti, tessék a rendőrhatalósággal, mint a közegészségügy közvetlen fórumával ennek minden vonalon érvényt szereztetni. A hatóság pedig követelje meg, hogy külön, kizárólag a célra szolgáló helyiségben tartsák és szolgáltatassák ki a cukrász-süteményeket.

Különben Székelyudvarhelyt nagy hiba és az összeség s általában a közérdek rovására esik az a rossz szokás, hogy egyik a másik mesterségébe kontárkodik. Mindegyik azt az elavult közmondást követi, hogy: „a jó boltban minden van”. Ebből meg igen gyakran az következik, mikép éppen az nincs, ami a saját szakköréhez feltétlenül oda tartozik.

Szakma szerint kellene berendezkednie minden üzletnek és akkor a közönség sem kérdezősködnék annyiszor, ven-e ez vagy az?

Szóval a latin közmondással élve: Csizmadia ne tovább a kaptafánál!...

Ha ez így lenne, akkor a cukrász sem panaszkodnék és egyéb dolgok is másképp lennének. Azt azonban mi is tagadjuk, hogy egy jól vezetett cukrászat Székelyudvarhelyt orgiák nélkül is — ne prosperálhatna.

Panama és panamista.

Tekintetes királyi törvényszék!

Én úgy értelmezem a panama fogalmát, — mondotta Dr Vázsonyi Vilmos a Dész—Lukács pör első napján — hogy minden közéleti visszaélést, amelynek anyagi vonatkozása van, minden illegitim (törvénytelen, jogosulatlan) vagyoni előnyt, amelyet másnak juttatunk, mint annak a jogi személynek, amelyet a közéletben képviselünk: panama... és mindenki, aki ilyen bűncselekményeket elkövet, vagy ezekben részes: — panamista...

Erre a törvényszék válasza így szól:

Panamista tehát az, a ki állásával vagy megbízatásával visszaélve, a közérdek és a magánérdek megsértésével tiltott módon egyrésztől magának vagyont szerez, másrésztől pedig ennek az egyéni vagyonszerzésnek eltitkolása okából tudatosan közreműködik abban és megengedi azt, hogy ilyen vagyonszerzéshez más is hozzájusson, még pedig köz- vagy magánérdeknek feltüntetett, valójában azonban rejtett magáncélok szolgálatában...

— Magyar Köztársaság. Megjelent Dr Nagy György politikai folyóiratának a Magyar Köztársaságnak februári száma. E számnak vezércikke Dr Nagy Györgynek „Feltámadunk” című cikke, amely miatt az ügyészség alkotmányos államforma megtámadásának vétsége címén sajtópert indított s a szegedi esküdtszék február hó 5-én tartott fő tárgyalásán Dr Nagy Györgyöt felmentette. A folyóirat februári számának nagyértékű cikke Dr Kalmár Antal tanulmánya a választójogról, melyben számszerű adatokkal, megdönthetetlen érveléssel bizonyítja, hogy a Tisza—Lukács féle választójogi törvényjavaslat egyenesen a szinmagyar érdeket sérti, a szinmagyar elem politikai befolyásának gyengítésére irányult. Dr Kalmár Antal cikke a nagytudású publicistának egyik legértékesebb alkotása. Hasonló nagyértékű Jánosy Zoltán debreceni ref. papnak cikke, melyben kritikai bonckés alá veszi a rendőrhatalóságok azon eljárását, hogy a köztársasági alakuló gyűléseket betiltják. A tudás súlyos fegyverzetével jelenik meg e cikkben a debreceniek messzehírhű prédikátora s cikkének értékét növeli az a választékos, finom stílusművészet, mellyel gondolatait formába önti. Jánosy Zoltán az Országos Köztársasági Pártnak alelnöke és a köztársasági eszmék hirdetője és terjesztője terén elévülhetetlen érdemeket szerzett. Korniczky Dezső a budapesti pártszervezet titkára „Magyar szó Bécsben” cím alatt irt cikkében a magyar hyperlojalitásra mutat rá. Dr Ormos Ede „A királyság története” cím alatt irt cikkében teljes szellemi felfegyverzettségben jelenik meg s e cikkével is fényes bizonyítást adja annak, hogy mint publicista Magyarországon a legelső köztartozik. A Magyar Köztársaság februári száma részletesen számol be a debreceni, makói és szegedi köztársasági pártszervezetek megalakulásáról. A debreceni párt elnöke Jánosy Zoltán, a makóié Dr Espersit János és szegedié pedig Dr Lévy Ferenc. A köztársasági hírek rovatából országos érdeklődésre tarthat számot az, hogy az olasz köztársasági párt nevében Dr Marinelli olasz országgyűlési képviselő üdvözlő

levelet küldött a magyar köztársasági pártnak s levelében gyönyörű szavakkal fejtegeti a magyar és olasz barátságnak történelmi jelentőségét. Rámutat arra, hogy a nagy olasz agitátor: Mazzini József a magyar nemzet megváltójával, Kossuth Lajossal az emigrációban együtt dolgozott s a két nagy szellemóriásnak gigászi munkája a dicsőségnak örök sugarait hinti a magyar és az olasz nemzet történetére. Megírja, hogy az olasz köztársasági párt egyik országgyűlési képviselő tagja által fogja magát képviseltetni az 1913. évi április hó 14-én Miklós tartandó közgyűlésen. A Magyar Köztársaság februári számában verseket irtak: Radványiné Rutkai Emma, Portik Andor, Rudnyánszky Gyula és Dr Király Péter. A Magyar Köztársaság ára egy évre 10 korona, egyes szám ára 1 korona s kapható a kiadóhivatalban Hódmezővásárhelyen, Nemes Ármin hódmezővásárhelyi könyvkereskedőnél.

A nagy per véget ért?

Oh nem; most fog még igazán kezdődni az a nagy per, melyet Lukács László miniszterelnök Dész Zoltán volt államtitkár országgyűlési képviselő ellen a független bíróság előtt indított. Hétfőn és kedden folyt a tárgyalás a budapesti büntető törvényszéknél. Balghy György volt az elnök. Szavazóbírák: Langer Jenő, a vádtanács elnöke és Kallay Miklós tiszéki bíró. A vádhatóságot Sélley Barnabás főügyész helyettes képviselte. Védők: Dr Vázsonyi Vilmos, Dr Gonda Henrik és Dr Horváth Emil báró.

Hétfőn, az első nap Dr Vázsonyi védő terjesztette elő a kétségtelen bizonyítékok egész halmazát. Körvonalazta a panamát. Állította és bizonyítani kívánta, hogy a Magyar Banktól választási célokra három üzletkötés fejében Lukács László négy millió nyolcszáz ezer koronát kapott. A kereskedelmi Múzeum szubvencióját 140,000 koronáról 215,000 koronára emelték. Az osztálysorsjátékból, különféle mesterkedések révén, az állam mindössze 2 millió 400,000 korona jövedelemhez jut, holott Ausztriában most 20 millióra tervezik a bevételt. Majd a zalatnai Lukács-féle állami házakkal foglalkozik és súlyos bizonyítékokat terjeszt elő minden oldalról Lukács László miniszterelnök ellen.

Az ügyész a bizonyítást korlátozni kéri. A válaszok és viszonzások után az elnök a tárgyalást másnapra halasztotta.

Kedden d. e. 9 órakor folytatták a tárgyalást óriási érdeklődés mellett. A bíróság a bizonyítást csak a zalatnai házvásárra engedte meg. A többi vád bebizonyításától a védelmet elzárta. Erre Vázsonyi semmi ségi panaszt jelentett be és többek közt így szólt: Itt nem kis apács dolgokról van szó, hanem milliókról, az ország becsületéről. Egy hang a közönség köréből: — Igaza van. — Ki mondta? — szólt az elnök. — Én Urmánczy Nándor. Az elnök Urmánczyt kiutasítja a teremből. Urmánczy távozásban ezt kiáltja: — Ilyen bírakkal nem is érdemes egy teremben ülni. Elnök: — Vigyázzon magára. Vázsonyi védő: Ügyvédi becsületemre mondom, hogy akkor, midőn az ország becsülete forog kockán, nem hittem, hogy a bíróság a valódiság bizonyításától elzárkózzék. Miután meg vannak fosztva attól, hogy állításait bebizonyítsák, amaga és társai nevében leteszi a védői tisztet s felszólítja Dész Zoltánt, hogy ő se védje magát egyetlen szóval sem. Erre a védők a hallgatóság lelkes éljenzésétől kisérvé, eltávoztak.

Majd Sélley ügyész rövid, hatástalan vádbeszéde és hosszas várokozás után az elnök kihirdette a törvényszék ítéletét, mely szerint Dész Zoltánt becsületsértésben bűnösnek mondja és ezért 1 hónapi fogházra és 400 K pénzbüntetésre ítéli. Dész Zoltánt a köztársaság éhatalmazni eljénzi.

Az ítélet villámgyorsan terjedt el. Andrassy Gyula gróf és Justh Gyula mélyen le-sújtó nyilatkozatot tettek a bebizonyított nem engedett panamára vonatkozólag.

Az ellenzéki képviselők a legnagyobb felháborodással tárgyalják a nagy pört, mely még csak ezután fog kezdődni.

— **Megismételt vádak Lukács miniszterelnök ellen.** Andrassy Gyula, Apponyi Albert és Zichy Aladár grófok e hó 18-án kelt nyilatkozatukban átveszik Déry Zoltán összes vádpontjait s azokat Lukács Lászlóval szemben — a bíróság ítélkezése után is — fön-tartják. Elvárják, hogy állításaikért törvényszerű felelősségre vonassanak. Az ellenzék intéző bizottságát Kossuth Ferenc ma délelőttre összehívta.

Méhészet.

Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület Elnökségétől. 37—1913. szám.

M E G H I V Ó

Az Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület folyó évi március hó 4-én (kedden) d. u. félhárom órától kezdődőleg Székelyudvarhelyen, a vármegyei ház tanácskozó termében tartja 1912. évi beszámoló

RENDES KÖZGYÜLÉSÉT,

melyre az egyesület tagjait, valamint a méhészet iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az Elnökség.

T Á R G Y:

1. Elnöki megnyitó, tartja Lányi Imre elnök.
2. Az egyesület 1912. évi működéséről beszámoló Gál Imre titkár.
3. Évi zárszámadásokat bemutatja Lőrinczi Béla pénztáros. Ezzel kapcsolatban a számvizsgáló bizottság jelentése.
4. Az értékesítő osztály beállításáról a kiküldött bizottság javaslatait előterjeszti Szabó Antal biz. tag.
5. Az 1913. évi költségvetés tárgyalása.
6. Tisztújítás és a választmány '13-ának kisorsolása. Új választmányi tagok választása. Kisorsolt tagok újra választhatók. (Alapsz. 36. §.)
7. Tavaszi munkák a méhesben címmel előadást tart Demeter Miklós mátisfalvi közs.) tanító, vál. tag.
8. Indítványok. Alapszabály 31. §. értelmében indítványok a közgyűlés előtt 4 nappal az egyl. elnökségéhez írásban benyújtandók Székelyudvarhely, 1913. febr. 16-án.

Jegyzet. Közgyűlés előtt d. u. 2 órától kezdődőleg a vármegyei ház kistermében ülés tartatik. Kérjük a vál. tagokat e gyűlésen résztvenni

Közvetlen a közgyűlés után a Barkóczy Albert vendéglőjében közös vacsora lesz. Egy teríték ára 2.40 K. Jelentkezések a közgyűlést megelőző napig a titkárhoz küldendő. Tisztelettel kérjük a férfi és nő tagokat egyaránt, szíveskedjenek a közös vacsorára feltétlen eljönni. Méztésztről az egyesület női tagjai gondoskodnak.

A számvizsgáló bizottság folyó évi márc. 1-én veszi vizsgálat alá az egyesület pénztárát. Esetleges tagdíj hátralék a kellemetlenségek elkerülése végett e napig ki-egyenlítendő. Tagdíj hátralék postai uton Lőrinczi Béla egyl. pénztárhoz, lakik Székelyudvarhelyen Kossuth-utca 66. szám, küldendő.

— **Nőegyleti közgyűlés.** A székelyudvarhelyi jótékony nőegyesület évi rendes közgyűlését e hó 23-án (vasárnap) a vármegyei ház emeleti kistermében fogja megtartani. A közgyűlésen az egyesület vezetősége beszámol a múlt év eseményeiről, a titkár, pénztárnok jelentést tesz, kérvényeket és esetleges indítványokat is tárgyalnak.

Fontos mozgalom a népélelmezés terén.

Sokat beszélnek mostanában arról, hogy a közélelmezés minden irányban megdrágult. A városok lakóinak konyhakerti szükségletei ellátása tekintetében is általános a panasz, csodálatosnak látszik tehát, hogy a magyar földművelésügyi kormányzat csak az utóbbi években kezdett akciót abban a tekintetben, hogy a konyhakerti szükségletek ellátására olyan jól bevált bolgárrendszerű zöldségtermelő telepek létesítését előmozdítja.

Bizonyos csodálkozással kell ezt a kérdést ismételtelen napi rendre hoznunk, mert megállapíthatjuk, hogy nem annyira a vezetőikben volt a hiba e kérdés elhanyagolása tekintetében, mert hiszen gazdatestületeink is régóta mozgolódtak ily irányu kertészeti telepek létesítése körül, azonban mindig sikertelenül, mert a magyar földmunkás érthetetlenül és megfontolhatatlanul nem volt kapható ily kertészkedésre.

Különös jelenség ez, de tényleg a magyar gazdálkodó és földművelő nép, külön természetrajzához tartozik ennek a huzódó-zásnak megoldása, melyet legközvetlenebbül maga a földművelésügyi kormányzat is akkor tapasztalt, amidőn a Dunántúlon megalakított legelső ilyen bolgárrendszerű kertészethez keresett résztvevőket.

Igen tekintélyes tanukra hivatkozhatunk, midőn megállapíthatjuk azt a tényt, hogy az első ilyen kezdeményezéshez jóformán kötéssel kellett fogni a vállalkozó zöldségtermelő munkás családokat, holott a földművelésügyi kormányzat áldozatkészségéből ugyancsak előnyös feltételekkel lettek szerződötve. Most már azonban ugylátszik, a jég meg van törve és az ország minden vidékén foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy ilyen zöldségtermelő telepeket létesítsenek. Erre az újabb fölbuzdulásra ugylátszik, egy igen szomorú körülmény adott biztatást és pedig az, hogy a mostani bolgár háború következtében az ősszel igen sok ilyen bolgárrendszerű kertészeti munkásai vonultak ki az országból és siettek a harcra; igen sok helyen még fáradságos munkájuk gyümölcsét is betakarítatlanul és értékesítetlenül hagyva és így magától kínálkozott egyes vidékeken az, hogy a bolgárrendszerű zöldségtermelő munkások elvonultával, a magyar zöldségtermelők folytassák azok megkezdett munkálatait.

Ez a körülmény is egy kissé furcsa világot vet a mi közállapotainkra, amikor a magyar földmunkás csak akkor kapható tovább munkára, ha a hozzá szükséges befektetést már más megcsinálta, de már most ennek erkölcsi helyességéről, vagy helytelenségéről nem vitatkozunk, hanem közgazdaságunk érdekében adjuk ki a jelszót, hogy a bolgárok által megkezdett munkát igenis magyar termelőkkel folytassuk és fejlesszük.

Előljár e téren a földművelésügyi miniszterünk is, aki szívesen és készséggel támogatja az erkölcsi testületeket és különösen a városokat ilyen zöldségtermelő telepek létesítésében, most még csak az van hátra, hogy a gazdasági testületek, a vármegyei gazdasági egyesületek, a különféle gazda-körök vezetői is vessék fel társaik körében ezt a gondolatot és esetleg szervezzenek konyhakerti termelő szövetségeket, hiszen e téren nemcsak a földművelésügyi miniszterium, de a Magyar Gazdaszövetség is készséggel és örömmel támogatja munkálkodásukat.

A kertészeti ezen ágának felkarolása mondhatnánk a legjövendősebb gazdasági foglalkozás, amint a bolgár kertészeknek Magyarországból hazaküldött százezrei igazolnak, mert hiszen ezen termelési ág művelése a legkevésbé kockázatos, a piac pe-

dig a termelés értékesítésére mindenütt önként kínálkozik.

Gazdatestületeinken mulik, hogy a viszonyok következtében adott jelenlegi legal-kalmasabb helyzet a konyhakertészeti fellendítése ügyében az ország közgazdasági és népélelmezés érdekében sikeresen kihasznál-tassék.

HIREK.

— **Dr Heltai Ferenc főpolgármester.** Dr Heltai Ferencet, az oklándi kerület orsz. képviselőjét Budapest főváros törvényhatósága főpolgármesterének választotta. Az oklándi kerület mandátuma tehát gazdátlaná vált. Dr Ugron Gábor nyug. főispán, a Kossuth-párt marostordai kiváló vezérégyenisége — mint sajnálattal értesülünk — a jelöltséget nem vállalja el.

— **Új bankigazgató.** Az Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság XVI. évi rendes közgyűlését e hó 23-án tartja meg Marosvásárhelyt. Ez alkalommal fogják betölteni Tauszik B. Hugó helyét is. Az új vezérigazgató bíbárcfalvi Bodor Pál, a Magyar Agrár- és Járadekbank eddigi cégvezetője, tehát vérbeli székely ember lesz. Működése ele minden oldalról nagy reménységgel tekintsenek. Igazi szakember és hivatva van kiváló elődének méltó utódként helyét megállapítani.

— **Olosó és jó táplálék.** A hal emésztetősége tárgyában egy boroszlói tudós: Rosenfeld újabban érdekes tanulmányokat tett. Laboratóriuma két praktikánsán végzett természetes emésztési kísérleteket marhahussal és tengeri hallal. Az eredmény az volt, hogy a tengeri hal a fehérnyé anyag-cserére nézve a melegvérű állat húzával teljesen egyenértékű, a hűgysavképződés a halételes napokon a kísérletezők egyikénél felényire apadt. Egyiküknél erőmérési próbákat is tettek a Mosso-féle ergograph-fal s ezek úgy a hal, mint a hústáplálék mellett egyforma izomerőt mutattak, mindezek folytán a kísérletező arra a megállapodásra jutott, hogy a hal táplálék a marhahussal teljesen egyenlő tápértéket képvisel úgy a polgári életben, mint a sporttal foglalkozók-nál s a hadseregnek és tengerészetnek is... (Jó Egészség.)

— **A nemzeti zászló megsértése.** Szégyen pirja borítja arcunkat és eléggé súlyos szavakat nem találunk annak a botrányos csinytevésnek méltó elítélésére, amely Székelyudvarhelyt, a főgyökeres székely anyavárosban e hó 17-ikére virradólag megtörtént. Vasárnap este a polgári önképző- és segélyző egyesület a Budapest-szálló színháztermében műkedvelői előadást s azután táncvigalmat tartott. A bejáratához kitűzték a címeres nemzeti zászlót. A mulatság vége felé aztán valami éretlen subancok a zászló rudját középen letörték és énekszó mellett a bordélyház felé elvitték. A közbotrányt keltő bűntény miatt a kör vezetősége jelentést tett a rendőrkapitánysághoz, mely a nyomozatot a jó madarak kézrekerítésére megindította.

— **Erdélyrészi orsz. kirakóvásárok** február 21-én Arudbánya, 22-én Kiskend, Nagyborosnyó, Óradna, 24-én Borsá, Felvinc, Gyergyóalfalu, Köröspatak, Nyárádszereda, Szék, Székelykeresztúr, Szerdahely, 26-án Dés, Székelyudvarhely, 27-én Szilágy-nagyfalu.

— **A Népművelési Egyesület ünnepélye.** Bárd Eötvös József kultuszminiszter, Székelyudvarhely város diszpolgárának emlékünne-pélyét tartja e hó 22-én, szombaton d. u. 5 órakor kezdődőleg a vármegyei ház disztermében az Udvarhelyvármegyei Népművelési Egyesület. Nagyszabású ünnepély lesz. Nagy érdeklődés mutatkozik minden irányban s a tanítói kar is teljes számban felvonul.

Eternit pala a jelenkor legfőbb és legelőnyösebb tetőfedő anyaga.

Eternit pala működő rendkívül szilárd, ruganyos, esékély súlyu, fagymentes, tűzbiztos és vihartálló.

Eternit pala évek óta használatban van mint tetőfedő anyag mindenütt, még a legkedvezőtlenebb éghajlati viszonyok között is fényesen bevált, ott is hol más tetőfedőanyaggal semmi kép sem lehetett boldogulni.

Eternit pala könnyűségénél fogva kiválóan alkalmas szalma, bádóg kátránylemez tetők átfedésére, mert nem igényel erősebb tetőszerkezetet.

Eternit pala fedések javításmentesek.

Eternit pala jelen-tékeny szigetelésénél fogva nyáron hűvösebb más fedésnél s ezért gazdasági épületek fedésére is rendkívül alkalmas.

Eternit fedéseket vállal:

JAKOBOVITS ARTHUR
fiókja

SZÉKELYUDVARHELY,
Bethlen-utca 42. sz.

és szívesen szolgál tetősíkra-
zok beküldése ellenében díj-
mentesen költségvetéssel.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESSEN** tehát a „Székely-Udvarhely“-ben

Milliók

használat

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-
ság, göres és hörharut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.“

6050 közjegyzőileg hitelesített
bizonyítvány orvosok és
magánorvosoktól a biztosered-
ményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon!
Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60
f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drog-
erárakban. **ZSETKEY JÁNOS**
gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

+ NŐK +

A havibaj zavaránál vegye azonnal az én orvosilag ajánlott „Japan“ menstruációs csöppjemet, ezerszeresen beváltak. Óvakodjon utánzatoktól. Üvegje 8 korona vámmentes, diszkrétan, előzetes beküldés, vagy utánvét. Medzinversad R. Schneider Berlin 251, Grellstr. 34. Egy nő írja: Kérek megint 2 üveget a bíres csöppekből, nagyon megvagyok elegetve, már két nap múlva kiválóan hatnak.

Lakást keresek.

Székelyudvarhelyt, lehetőleg a Kossuth-utcaiban vagy közelében két szoba, konyha és mellékhelyiségek-ből álló lakást keresek március 1-ére, esetleg április 24-től. Cím e lap kiadóhivatalában.

B O R !

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőné.

a legjobb minőségben, nagy válasz-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható

Sok betegséget elkerül,

megelőz, s ha
a baj beütött,

otthon önmagán is segíthet az
ÉLET KÖNYVE

állandó háziorvos módszerével. —
Posta utalvány szelvényén azonnal
rendelje meg. — Három koronaért
bérmentesen küldi a „Székely-
Udvarhely“ 48-as politikai székely
újság kiadóhivatala Székelyudvar-
helyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

**NE FELEDJE EL! Há-
rom koronaért önmaga
és családtagjai életét is
a haláltól megmentheti.**

Földbirtokot, házat, erdőt vesz.
.. elad és saját költségén ..
párcelláz

Kovács Elek

ingatlan forgalmi irodája

Marosvásárhelyt,

Apaffy Mihály utca 2. szám.

Ugyanott több kisebb-nagyobb

.. birtok eladó. ..

Azonnal kiadó egy 75 holdas,

egy 300 holdas, egy 400 holdas

birtok *mezőgazdasági szeszgyár-
ral*, egy 700 és 1600 holdas

.. földbirtok. ..

Pénzt, bármely összegben,

betáblázásra legelőnyösebben

elhelyez, kölcsönügyleteket,

biztosításokat *gyorsan lebonyolít.*

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aspirin-Tabletták

(a közismert fájdalomcsillapító szer)

Hogy bizonyos legyen az ember, hogy csakugyan a valódi Aspirin kapja, mindig Aspirin-Tabletta formában kell, hogy kérje. Ezek egyetlen csomagolásban 10-20-30 tablettát tartalmaznak. Minden egyes tablettán rajta van az Aspirin szó.

Farbenbüchen pora. Friedr. Bayer & Co.
Erfeld und Leverkusen
b. Mulheim am Rhein.

ASPIRIN

BAYER

— ÉRTESETÉS. —

Üzlet átalakítás miatt

a raktáraimban levő összes férfi és nőidivatárucikkek, készruhák, cipők, tehérművek, kalapok, terítők, tüggönyök stb. árát tetemesen lezállítottam s így ritka alkalmú bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

**Csekély 2
koronáért
egész éven
át olvas-
hatja a Szé-
kely-Udvarhely
1848-as függet-
lenségi politikai
újságot — tár-
saságban. Kér-
jen azonnal
mutatvány-szá-
mot és fizessen
elő e vérbeli
székely lapra.
Nyílt, őszinte,
bátor s ha szük-**

Meghívók

— névjegyek, eljegyzési és esküvői jelentések, valamint bármiféle nyomtatványok **gyorsan, előnyösen** beszerezhetők Betegh Pál könyvnyom-
tató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca 31. sz.

ség: kérelmet-
len ostromozója
bármely vissza-
élésnek; a szé-
kelység ügyeit
szívől fakadó
szeretettel vé-
delmezi. Min-
den igaz szé-
kelynek erkölcsi
és önmaga
iránti köteles-
sége volna te-
hát hathatósan
támogatni az ő
lapját: a „Szé-
kely-Udvarhely“-t.